

**Αναπλάθοντας τους κώδικες του χορού και του θεάτρου σε νέα
επιτελεστική γραφή και ζωντανή τέχνη στο δημόσιο χώρο, the case of
Femicide a Community Dancetheatre Performance»**

Μάρω Γαλάνη

ΕΕΠ ΤΕΠΕΚΕ Πανεπιστημίου Πατρών,
Χορογράφος, Performer, Ερευνήτρια του Performance Writing

ΣΥΝΕΔΡΙΟ

**PERFORMANCE ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ & ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ
ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ**

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ – ΤΕΠΕΚΕ και ΚΕΔΙΒΙΜ

1- 2 Απριλίου 2022

<http://performance.upatras.gr/programma-synedrioy/>

Το θέμα της εισήγησης «Αναπλάθοντας τους κώδικες του χορού και του θεάτρου σε νέα επιτελεστική γραφή και ζωντανή τέχνη στο δημόσιο χώρο: Femicide a Community Dancetheatre Performance» διαμορφώθηκε στο πλαίσιο μελέτης για την κατανόηση ζητημάτων σωματικότητας, πολιτικής διεκδίκησης και παραγωγής ταυτότητας και χωρικότητας εντός του δημόσιου χώρου. Το Femicide gr 2021- η περίπτωση των γυναικοκτονιών στην Ελλάδα το 2021 - αποτελεί το καλλιτεχνικό παραγόμενο μιας κοινοτικής χοροθεατρικής επιτέλεσης η οποία παρουσιάστηκε για την πανεπιστημιακή κοινότητα -στο campus του Πανεπιστημίου και στον δημόσιο αστικό χώρο της Πάτρας.

Εκκινώ την εισήγηση από την έννοια του δημόσιου χώρου

Δημόσιος χώρος είναι ο μη ιδιωτικός, είναι ο κοινόχρηστος και συνήθως ο ανοιχτός, προσβάσιμος σε όλους, ανεξάρτητα από το φύλο, τη φυλή, την εθνικότητα, την ηλικία ή το κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο. Δεν υπόκειται σε μια γεωγραφικά περιορισμένη οριοθέτηση αλλά επηρεάζεται από ένα σύνολο οικονομικών, πολιτισμικών και άλλων παραγόντων. Σε μια δημοκρατική κοινωνία, δεν συνιστά μόνον χώρο αναψυχής και μετακίνησης μέσα στον αστικό ιστό της πόλης αλλά και υπόβαθρο του κοινωνικοπολιτικού (γίνεσθαι) συνδεόμενος με την πραγμάτωση βασικών ελευθεριών [κίνησης και αυτοκαθορισμού, έκφρασης και συνέρχεσθαι]. Αποτελεί βεβαίως ένα ανοικτό πεδίο διάδρασης, η ταυτότητα του οποίου διαμορφώνεται καθημερινά ανάλογα με τις ανάγκες της κοινωνίας (είναι μια δυναμική μεταβλητή που συνεχώς εξελίσσεται) αλλά δεν νοείται ως ρευστός τόπος που προσαρμόζεται στην εκάστοτε κρατική βούληση.

Με αφορμή το lockdown, τον περιορισμό κατ' οίκον, κατά την πανδημία covid 19 όλες , όλοι και όλα υπήρξαμε μάρτυρες της αιφνίδιας μετάλλαξης της λειτουργίας του δημόσιου χώρου. Αυτή η περίοδος που χαρακτηρίζεται από τάσεις περιστολής θεμελιωδών δικαιωμάτων στο όνομα της δημόσιας υγείας διαμόρφωσε μια νέα χωρική πραγματικότητα, ανέδειξε την σημασία του δημόσιου χώρου ως κοινού αγαθού και υπογράμμισε την ανάγκη (περισσότερο από κάθε άλλη φορά) να διερευνηθούν τρόποι παρέμβασης που στηρίζουν τη χρήση και το δικαίωμα πρόσβασης στο δημόσιο χώρο. Η κοινοχρησία, το δικαίωμα πρόσβασης δεν μπορεί να αναιρείται.

Στην παρούσα κατάσταση, αναδείχθηκε μαζί με την υγειονομική η επιδεινούμενη πολιτικοοικονομική, κοινωνική και πολιτισμική διάσταση της κρίσης. Σε τέτοιες περιόδους χρειάζεται να επινοηθούν νέα αισθητικά παραδείγματα συλλογικότητας και συμμετοχής με την αξιοποίηση της συμβολικής έννοιας «χώρος» η οποία δύναται να συντελέσει στην ελευθερία έκφρασης κινήσεων και συναισθημάτων και να αποτελέσει μέσο διευκόλυνσης της επικοινωνίας για τη δημιουργία συλλογικών μορφών φαντασίας που σκηνοθετούν δράσεις δημόσιου χαρακτήρα. «Εγκαταλείποντας την αναπαράσταση, το στολίδι, τη διακόσμηση, η τέχνη μπορεί να γίνει πράξη και ποίηση σε κοινωνική κλίμακα: η τέχνη του να ζεις μέσα στην πόλη σαν έργο τέχνης» αναφέρει ο Γάλλος μαρξιστής φιλόσοφος Lefebvre¹ και συμπυκνώνει το δικαίωμα στην πόλη, ως

¹ Lefebvre, Δικαίωμα στην πόλη – Χώρος και πολιτική, μτφρ. Πάνος Τουρνικιώτης, Κλωντ Λωράν, Αθήνα: Κουκκίδα, 2007, σελ. 83 [Σε ένα βαρύ, σοβαρό, σθεναρό και άκαμπτο σύστημα καπιταλιστικής παραγωγής, ως μεταρρυθμιστική πρόταση, ο Lefebvre αντιτάσσει το ελαφρύ, δημιουργικό, παιδικό και ονειροπόλο παιχνίδι]

την υπέρτατη μορφή δικαιωμάτων που ενσωματώνει μεταξύ των δικαιώματα στην ελευθερία, την κατοικία και το κατοικείν, το δικαίωμα στο έργο και το δικαίωμα στην προσοικείωση.

Η συγκυρία της πανδημίας επιτάχυνε με βίαιο τρόπο το λειτουργικό και ιδεολογικό τέλμα στο οποίο βρίσκονται τα τελευταία χρόνια (πριν ακόμη από τον covid 19) οι παραστατικές τέχνες στην Ελλάδα. Η αναλογία ποσότητας και ποιότητας των παραστάσεων υπήρξε δυσανάλογη καθώς η τέχνη ιδιωτεύει και ο καθένας κάνει τη δική του παραγωγή παλεύοντας για λίγους θεατές. Η performance και οι άλλες παραστατικές τέχνες φαίνεται να έχουν ανάγκη από έναν ριζικό επαναπροσδιορισμό – όχι μόνο εξαιτίας των νέων υγειονομικών δεδομένων αλλά λόγω των υφιστάμενων αδιεξόδων.

Με βάση την ανάγκη αναστοχασμού για το μέλλον της performance και των παραστατικών τεχνών καλούμαστε να αναζητήσουμε έναν καινούργιο, καθαρότερο εαυτό, να ανακαλύψουμε ευέλικτες μεθόδους και εργαλεία που ανοίγουν καινούργιους ορίζοντες στη μελέτη, την κατανόηση και διερεύνηση όλων των κοινωνικών, πολιτικών και πολιτιστικών φαινομένων. Είναι ανάγκη να διερευνηθούν: ο τρόπος της ενεργής συμμετοχής στις δημόσιες υποθέσεις και οι ακολουθίες πράξεων, συμβάντων και γεγονότων με τα οποία το σώμα θα αποκαλυφθεί ως πλήρως επανασωματοποιημένο. Να διερευνηθούν συγγένειες με τις κατασκευές της μνήμης και της γνώσης, ως πρακτικές τέχνης που παράγουν ερμηνείες, αφηγήσεις και προβληματισμό δημοκρατίας, συμμετοχικότητας και ετερότητας.

Να βρούμε ευκαιρίες ώστε «να επαναπροσδιορίσουμε την κανονικότητα» και να παίξουμε έναν ακτιβιστικό ρόλο στα

κοινωνικά, πολιτικά και πολιτισμικά πράγματα του ιστορικού μας χρόνου.

Με βάση την παραπάνω θέαση του πράγματος, για την υλοποίηση καλλιτεχνικών επιτελεστικών ιδεών που φέρουν τη δυναμική της αλλαγής χρειάζεται επαναδιαπραγμάτευση του κοινόχρηστου και του παραστασιακού χώρου με το ενδιαφέρον εστιασμένο στα ιδιαίτερα φυσικά χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος και στη δυναμική του δημόσιου χώρου. Ο συλλογικός χώρος (υπαίθριος και δημόσιος- κοινόχρηστος χώρος) μπορεί να συνιστά τη χωρικότητα του παραστασιακού χώρου, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του οποίου συμβάλλουν οργανικά στη διαμόρφωση του τελικού παραστασιακού γεγονότος.

Η χοροθεατρική επιτέλεση αποτελεί μια πρακτική και ποιητική της επανοικειοποίησης του υπαίθριου και αστικού χώρου.

Δεν πρόκειται για ανανεωτική πρωτοεμφανιζόμενη επιλογή. Έχει βαθιές ρίζες η παραστασιακή παράδοση του χορού στον υπαίθριο χώρο. Για την Ελλάδα παρουσιάζει μάλιστα χαρακτηριστικά αρχαϊκής τελετουργικότητας/ παραδοσιακά γλέντια, καρναβάλι, λαϊκά δρώμενα, ανοιξιάτικοί αγερμοί κ.λπ.

Αν επικεντρωθούμε στα δεδομένα εκείνα που μπορούν να δείξουν ότι ο χορός και η όρχηση αντιμετωπίζονται από την φιλοσοφία ως μια ανθρωπολογική και συνάμα κοσμολογική έννοια που αναφέρεται στη σχέση του ανθρώπινου όντος τόσο με τον εσωτερικό ψυχισμό του όσο και με τον περιβάλλοντα κόσμο τότε ο χορός φέρει τη δυναμική της αλλαγής, μετατοπίζει ανεπαίσθητα, αλλά εξίσου καταλυτικά, τα περιεχόμενα της

καθημερινής μας εμπειρίας, ανανοηματοδοτεί δραστηριότητες και σχέσεις και καταλήγει πολιτισμικό προϊόν που επισημαίνει την αξία του προσώπου ως ύπαρξη η οποία φέρει την πολυπρόσωπη δυναμική της κοινωνίας.

Στη δομική ανάλυση του χοροθεάτρου δυο είναι οι κώδικες που το καθορίζουν: του χορού και του θεάτρου. Στη χοροθεατρική performance αναπλάθονται οι κώδικες αυτοί σε νέα επιτελεστική γραφή και ζωντανή τέχνη στο δημόσιο χώρο.

Στο καλλιτεχνικό πεδίο της χοροθεατρικής performance, αναδεικνύονται οι συνάψεις performance & dancetheatre οι οποίες είναι:

- Το ζωντανό σώμα
- Ο ζωντανός χώρος
- Η σχέση τους με την προσωρινότητα της χρονικότητας
– τον Χρόνο
- Συνακόλουθα η έννοια «σύγχρονο» και μαζί με αυτή η έννοια «παρόν»
- Η αποσπασματικότητα

Η dancetheatre Performance αποτελεί νέο δυναμικό πεδίο υλικότητας, ενσάρκωσης, χωρικότητας και χρονικότητας για τη σύγχρονη τέχνη. Αποτελεί επίσης ιδανικό τόπο ώστε διατυπώνοντας διαφορετικά την κανονικότητα- με τη συμπερίληψη νέων κανονικοτήτων, να επιτελέσουμε ακτιβιστικό ρόλο στο κοινωνικό, πολιτισμικό και πολιτικό του ιστορικού μας χρόνου ώστε τα πράγματα να διαμορφωθούν ανάλογα με τις επιθυμίες μας «επί τω βέλτιστω».

Το Σώμα χάνεται μέσα στην ερμηνεία του, παρ' ότι άπτεται της υλικότητας και της βιολογίας. Ανάλογα με τις θεωρήσεις κάθε

εποχής μελετάται εκ νέου και καθορίζεται από τις γνώσεις που κατακτά κάθε φορά η επιστήμη.

Στη Δύση ο Καρτεσιανός δυϊσμός επηρέασε τη σκέψη για αιώνες με τον διαχωρισμό ύλης και πνεύματος. Στην εποχή του Διαφωτισμού παγιώθηκε ο δυτικός, διπολικός τρόπος και το σώμα ορίζεται ως αντικείμενο που μπορεί να χειραγωγηθεί. Ως αντίληψη αυτό πρόσφερε μια επιστημονική τεκμηρίωση στην Προτεσταντική πρακτική που στόχευε στον έλεγχο της επιθυμίας και ισχυροποίησε τα ιεραρχικά δίπολα πνεύμα - σώμα, πολιτισμός - φύση, λευκός - μαύρος, Δυτικός- Ανατολίτης, άντρας - γυναίκα (η γυναίκα η οποία ήδη από τα χρόνια του Αριστοτέλη συγγενεύει με το σκοτεινό, το υγρό, το άλογο στοιχείο).

Ο Freud δίνει την αρχή για τη σημερινή προσέγγιση του σώματος και της ψυχής ως αδιαχώριστης ενότητας, Τοποθετεί την απαρχή της διαδικασίας της σκέψης στο σώμα και βεβαιώνει τον ψυχοφυσιολογικό παραλληλισμό. (Αβέρωφ- Aisenstein, 2005). Στη Ψυχαναλυτική θεωρία το σώμα δεν περιορίζεται μόνο στην εικόνα του. Υπάρχει ένα επιπλέον -το ασυνείδητο, το οποίο είναι άμεσα συνδεδεμένο με το σώμα και το εξαναγκάζει, το αρρωσταίνει, τα κάνει να επιθυμεί, να φοβάται, να ικανοποιείται, να θυμώνει, να εκπαιδεύεται στο συλλογικό, να στρατεύεται και ενίοτε να κομματιάζεται σε αποστολές αυτοκτονίας. Το σώμα με την εμπλοκή του στον κόσμο του ασυνειδήτου, της επιθυμίας, του πόνου, του τραύματος και του θανάτου, είναι «ο τόπος ενός απωθημένου λόγου που επιστρέφει, χωρίς πάντοτε να μας ερωτά, άλλοτε ως σύμπτωμα και άλλοτε ως έργο.

Στην Αντιληπτική Φαινομενολογία του Merleau-Ponty σώμα και αντικείμενο αντίληψης συνθέτουν μια αδιαίρετη ενότητα. Μέσα από το σώμα μου κατανοώ τους άλλους ανθρώπους ακριβώς όπως μέσα από το σώμα μου αντιλαμβάνομαι τα πράγματα. Είναι το σώμα, που νοιώθει, μιλά, πράττει και βρίσκεται σε διάλογο με τον κόσμο, το σύνορο και τον πολιτισμό.

Στη σύγχρονη θεωρία το σώμα το αντιλαμβανόμαστε με τα σημαινόμενα που του αποδίδονται και τα νοήματα που αντανακλά σε αντιστοιχία με τον κοινωνικό χώρο και χρόνο. Η ανάλυση του Foucault ενέπλεξε το σώμα σε εξουσιαστικές σχέσεις αφαιρώντας του κάθε ουδέτερο χαρακτήρα. Το υποκείμενο βγαίνει σε ενεργητική συμμετοχή με τη δυνατότητα αυτοκαθορισμού του. Η αναγνώριση της διαφορετικότητας τοποθετεί το σώμα μέσα σε εθνοτικά, έμφυλα, θρησκευτικά, φυλετικά, και ταξικά συμφραζόμενα και από την άλλη η αναγνώριση της υποκειμενικότητας συντελεί στην αποδοχή ότι κάθε σώμα βιώνεται με διαφορετικό τρόπο από την ξεχωριστή ύπαρξη (Cooper Albright, 2016).

Ο χώρος βρίσκεται σε συνεχή αλλαγή (Doreen Massey) και είναι η ανθρώπινη κατάσταση η οποία αλλάζει την προοπτική του Τόπου. Το σώμα κατέχει κεντρικό ρόλο ως άμεσο μέτρο του χώρου. Ο χώρος είναι συνεπιτελεστής και συγχορευτής είναι ο άλλος performer/ χορευτής. Για τον χορευτή και τον performer θα συναντηθώ με τον χώρο σημαίνει θα συναντηθώ με έναν performer/ με έναν άλλον χορευτή. Αυτό το εφήμερο νόημα του χώρου και η προσωρινή ταυτότητα επηρεάζει τη μορφή και το περιεχόμενο τόσο του χοροθεάτρου όσο και της performance.

Σχετικά με σχέση σώματος και χώρου στη χοροθεατρική performance τα ερωτήματα που αναδύονται αφορούν:

- Στον τρόπο με τον οποίο επηρεάζει το φυσικό περιβάλλον μια δουλειά, πώς υπάρχει τόσο χωριστά από τη χορογραφική performance όσο και ως μέρος της.
- Το πώς το εφήμερο νόημα του χώρου και η προσωρινή ταυτότητα επηρεάζει τη σύνθεση.
- Το πώς σχεδιάζονται έργα για ιστορικά, πολιτιστικά και οικολογικά σημαντικούς τόπους ή πώς οι τόποι συνδέονται με το θέμα της performance (vice versa).
- Τέλος πώς συνδιαμορφώνει ο χώρος τη χορευτική υφολογία και τα πολιτισμικά και ψυχολογικά συμφραζόμενα: την εκφραστική, συγκινησιακή βιωματική πλευρά της performance και τη διαλεκτική του σχέση με τη Σκέψη και το κοινωνικό περιβάλλον

Ο χώρος βρίσκεται πάντα υπό κατασκευή. Περιμένει τα καιρικά φαινόμενα, το ανθρώπινο το σώμα και τον χώρο, για να τον «κατασκευάσουν» (Doreen Massey). Η σχέση του σώματος και του χώρου στην προσωρινότητα της χρονικότητας / του Χρόνου είναι ο καθοριστικός παράγοντας που επιβεβαιώνει την ουσία του χοροθεάτρου και της performance

Ένας επιπλέον κοινός τόπος, ένα κοινό χαρακτηριστικό χοροθεάτρου και performance, είναι τα διακειμενικά σημεία αναφοράς και η αποσπασματικότητα ως αφηγηματική τεχνική. Στο σύγχρονο χοροθέατρο όπως και στην performance θρυμματίζεται η αφήγηση, η γραμμική, η συνετή και λογική παρουσίαση ενός γεγονότος και αναδεικνύεται ο πολυφωνικός

διακειμενικός αλλά και ο επιτελεστικός χαρακτήρας της αποσπασματικότητας.

Βασικό ζήτημα στο θέμα αποτελεί ο προσδιορισμός των διαφορών ανάμεσα στο *dancetheatre* & στην *performance*. Ένα από τα βασικά ερωτήματα που τίθενται είναι αν είναι κοινός τόπος η Αναπαράσταση στο χοροθέατρο και στην επιτέλεση. Για το αν το *dancetheatre* είναι αναπαράσταση αναγνωρίζουμε ότι η πολιτική της αναπαράστασης είναι ενδημική στο πεδίο του χορού. Η ακριβής αντιγραφή, ομοιότητα, πιστότητα ή πληροφοριακή απόδοση διατυπωνόταν για χρόνια αποκλειστικά με όρους πρωτοτύπου και αντιγράφου. Το 1930 ο John Martin συνέλαβε την έννοια της «μετακίνησης» (*metakinesis*), με την οποία προσπάθησε να αποδώσει όσα αντιλαμβάνονταν οι παρατηρητές του χορού, που δεν αποτελούσαν αναπαραστάσεις ή πήγαιναν πέρα από το αναπαραστατικό περιεχόμενο του χορού. Αναδύονταν τότε στην Αμερική το φαινόμενο του εκφραστικού ελεύθερου χορού με τη Martha Graham και η αφρικανική σωματική έκφραση.

Συχνά πλέον με τα έργα τους οι χορογράφοι εστιάζουν την προσπάθειά τους να πάνε πέρα από τη χορογραφία σε έργο με πλοκή, χρήσεις χαρακτηρισολογικής υφής, σε ρόλους και στην κειμενικότητα.

Στο ερώτημα σχετικά με την αναπαράσταση στην *performance* το σημείο ενδιαφέροντός μας ευρίσκεται στην προσέγγιση ότι συν-τελείται ενσάρκωση μέσω της επιτέλεσης και παρότι δεν είναι ποτέ απόλυτα αναπαραστατική, ως προς το ζωντανό γεγονός μπορεί να θεωρηθεί εν μέρει ντοκουμέντο ζωντανής στιγμής.

Με τα έργα τους, οι performers αναρωτιούνται διαρκώς γιατί η performance (η οποία βασίζεται στην αμεσότητα, τη διαμαρτυρία και τη μαρτυρία) πρέπει να λειτουργεί ως η περιοχή όπου η δημιουργική διαδικασία θα είναι σκηνοθετημένη, δοκιμασμένη (σε πρόβες) και αναπαριστώμενη. Είναι γνωστή η άρνηση που αφορά ακόμη και στην αναπαραγωγή της performance.

Εστιάζουμε το μέγιστο του ενδιαφέροντός μας στην πολύτροπη μορφολογία του σωματικού η οποία δεν αφήνει περιθώρια να εκλάβουμε το σώμα ως το αντικείμενο στο οποίο προβάλλεται απλά μια χορογραφική σημειογραφική τεχνική. Η σάρκα, ο μυς, ο ιστός και η μορφή, το περίγραμμα, το πάχος, το βάρος η διαλεκτική του Leib και Körper του ζωντανού έμψυχου σώμα και του κορμιού το σαρκίο (πτώμα με την Ομηρική έννοια του όρου) είναι οι γλώσσες διά των οποίων ερμηνεύονται, μεταδίδονται, ενσαρκώνονται και επιτελούνται πράξεις ως παραστάσεις σωμάτων και αναπαραστάσεις ταυτοτήτων» (του εαυτού).

Χωρίς να κλείνει με τελεία και την υιοθέτηση μιας θέσης για την αναπαράσταση στην performance (δεν αποτελεί ζήτημα της παρούσης) επιλέγουμε, με αναπαράσταση ή ενσάρκωση και τέλεση, την performance διότι αυτοπροσδιορίζεται μέσω της προκλητικής ανταπόκρισης στην αλλαγή, είναι ικανή να καταγγείλει, να ξεβολέψει και να επαναστατήσει, αποτελεί καλλιτεχνική σωματική πράξη με χαρακτηριστικά τελετουργίας που έχει ανάγκη η εποχή μας.

Οι χωρικές επιτελεστικές πρακτικές, σωματικές παρουσίες και απουσίες, παιδευτικές πράξεις και παρεμβάσεις στην δημόσια

σφαίρα, για την διαπραγμάτευση και δημιουργία νέων και εναλλακτικών παραδοχών της κοινότητας που συνθέτουν την dancetheatre performance είναι απαντήσεις στα ερωτήματα που τίθενται για το μέλλον της ζωντανής τέχνης και του δημόσιου χώρου.

Ερωτήματα σε σχέση με

- Τους τρόπους με τους οποίους κατασκευάζεται νέα συλλογική Μνήμη
- Τη διερεύνηση νέων αισθητικών παραδειγμάτων συλλογικότητας και συμμετοχής
- Τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να επηρεάσει η έννοια «αστικός χώρος» (και ο συμβολισμός της) την εκφραστική ικανότητα (και το αντίθετο)
- Το μέσο το οποίο στην παρούσα κατάσταση είναι ικανό να επανεκκινήσει τα πράγματα και να ζωντανεύει ένα σώμα που είχε μάθει να ακινητοποιείται.

Μελετώντας την εμπειρία της παράστασης *femicides gr* και την επεξεργασία των μεθοδολογικών βημάτων, κατά τη διάρκεια των οποίων διατηρείται η προσωπική οπτική και μεγάλοι βαθμοί ελευθερίας μπορούμε να δούμε βασικούς όρους που συνθέτουν μια πειραματική ενσώματη σημειοποιητική.

Θα επιχειρήσω μια ταξινόμηση των μεθοδολογικών εργαλείων, την έννοια και δομή της κατασκευής.

Η παραγωγή ξεκίνησε από Εργαστήριο στη μέθοδο έργου επιτέλεσης dancetheatre performance.

Η Εργασία έγινε σε τρεις άξονες σώμα, ρυθμός, φωνή. Στηρίχτηκε σε ποικίλες τεχνικές όσον αφορά στη δημιουργία (Laban technique, Expression primitive και στο Performance

Writing). Στο expression primitive η κίνηση καθαίρεται σε μια «πρωτόγονη» σχηματοποίηση. Οικοδομείται πάνω στον απλούστερο ρυθμό, που είναι παρών και διαθέσιμος σε όλους μας, τον ρυθμό του βαδίσματος: ένα - δύο/ arsis - thesis, στη φωνή και στην κίνηση και οδηγεί σε μια σχέση με το βαθύτερο εαυτό].

Η εστίαση έγινε στη σχέση του κειμένου με την κίνηση, πώς το κείμενο μπορεί να δημιουργήσει νέα κίνηση & vice versa για τη δημιουργία της επιτελεστικής ροής, στη φωνή και στον ήχο, στην κραυγή και στον ψίθυρο.

Αποφασιστική στιγμή είναι πάντα στη δημιουργία η λήψη αποφάσεων για τους καλλιτεχνικούς δρόμους που θα χρησιμοποιηθούν. Καθοριστική είναι επίσης η επιλογή της μορφής της performance (σχόλιο, παρουσία εικαστικών εικόνων, παρουσία εννοιολογικού συνδυασμού. Διαμαρτυρία, αντίσταση, ποιητικός άξονας, αλληλεπίδρασης με το κοινό κ.λπ.).

Ξεχωριστή ενότητα αποτελεί η επιτόπια παρατήρηση - χαρτογράφηση χώρου στον οποίο μπορεί να συμβεί η επιτέλεση. Η μελέτη δηλαδή του τρόπου με τον οποίο μπορεί να επηρεάσει η έννοια «αστικός χώρος» την εκφραστική ικανότητα και το αντίθετο. Ο χώρος επιλέγεται επίσης μέσα από την ιστορική, κοινωνική, πολιτική, αρχιτεκτονική και αρχαιολογική του σημασία. Παράπλευρο όφελος, εδώ, είναι η ευαισθητοποίηση στην αρχιτεκτονική και αρχαιολογική πολιτιστική κληρονομιά της πόλης.

Η προετοιμασία (πρόβες) η πραγματοποίηση, η εκτίμηση, το κοινωνικό impact και η αξιολόγηση της Performance αποτελούν την τελική δημιουργική φάση του έργου.

Η χοροθεατρική Performance «Femicide gr»

Η μορφή της χοροθεατρικής Performance είναι ένα σχόλιο κοινωνικής και πολιτικής κριτικής. Performance maker είναι η Μάρω Γαλάνη και performers μέλη της Dancetheatre Ensemble & της ομάδας trA 10+1 του ΤΕΠΕΚΕ Πανεπιστημίου Πατρών

Στη χοροθεατρική Performance «Femicide gr» οι γυναικοκτονίες και η βία κατά των γυναικών δεν αναπαράγονται ή αναπαρίστανται, αλλά σημειώνονται συμβολικά εντός του δημόσιου χώρου με γυναίκες των οποίων τα σώματα υλοποιούνται ως αναλώσιμα.

Το Femicide gr διαρθρώνεται σε τρία μέρη τα οποία διακρίνονται από έναν ομολογημένο χαρακτήρα σχολιασμού και δήλωσης ότι οι γυναικοκτονίες αποτελούν την πιο ακραία μορφή έμφυλης βίας. Θα συνεχίσουν να μας απασχολούν, μέχρις ότου ληφθούν γενναία μέτρα για την αντιμετώπιση και την εξάλειψη τους.

Τα τρία μέρη της performance είναι:

Ergo I: the three women. Θεατρική performance για την ενδοοικογενειακή, έμφυλη βία η οποία παρότι καθημερινό φαινόμενο, παραμένει αόρατο. Βασισμένη στο μπεκετικό θέατρο της εγκαρτέρησης «come & go», που αναδύεται μέσα από τον οργανικό χρόνο του σώματος και του ελλειπτικού λόγου τριών γυναικών. Η επαναληπτική στιλιζαρισμένη κινησιολογία της δράσης στοχεύσει στην άμεση ανάδυση συνειρμών σε σχέση με τα παθητικά σώματα των γυναικών.

Ergo II: debris. Καταγγελτική dancetheatre performance «μπάζο, μπάζο, μπάζο» για τη σεξιστική στερεοτυπική αντίληψη που θέτει ως ελάχιστο προαπαιτούμενο οι γυναίκες να είναι «κουκλάρες». Υποκείμενα αποτελούν τρεις γυναίκες μέσα σε διάφανες σακούλες μπάζων οικοδομής η μια όρθια ως εκδιδόμενη γυναίκα σε βιτρίνα σε πρόσοψη κτιρίου οι δυο στο έδαφος εναλλάσσουν στάσεις ύπνου «αθώες μέσα στα όνειρά τους». Μια τέταρτη γυναίκα έγκλειστη σε μαύρη σακούλα σκουπιδιών, με μαχαίρια σχίζει το πλαστικό, από μέσα πετά έξω «γυναικεία αξεσουάρ» μαζί και τα μαχαίρια ώσπου καταφέρνει να βγει.

Ergo III: femicides. Dancetheatre performance για τις δολοφονίες των 18 γυναικών και κοριτσιών εξαιτίας του φύλου τους στην Ελλάδα το 2021. Το εγκληματολογικό φαινόμενο που σχετίζεται με τις ακραίες εκδηλώσεις βίας και τη δολοφονία γυναικών και κοριτσιών από μέρους ενός άντρα, διότι υποτίθεται ότι παραβίασαν τον κοινωνικά προκαθορισμένο ρόλο τους ως γυναίκες οικοδομείται με μια ιδιάζουσα υλικότητα που ενσωματώνει τις ιστορίες των δολοφονημένων στη χοροθεατρική αφήγηση. Στο φινάλε οι γυναίκες τυλίγονται στο έδαφος σε μία στάση που παραπέμπει τόσο σε εμβρυακή όσο και σε λατρευτική, με τις κνήμες, τους βραχίονες και το κεφάλι τους να ακουμπούν η μια πάνω στην άλλη.

Η Performance παρουσιάστηκε στο campus του Πανεπιστημίου, στο δημόσιο χώρο της πόλης, τόσο στον ελεύθερο αστικό χώρο – το συντακτικό κενό της πόλης, όσο και στο δομημένο χώρο – το συντακτικό πλήρες της πόλης.

Τον αστικό χώρο (ανοιχτό και δομημένο) της παρουσίασης της performance αποτέλεσαν:

- Ο ανοιχτός χώρος: Κεντρικός σταθμός του ΟΣΕ και η κεντρική πλατεία της Πάτρας -πλατεία Γεωργίου Α΄ στις 22/12/2021

- Τον δομημένο χώρο αποτέλεσαν το Πολύεδρο νεοκλασικό κτίριο του 1859, παλιά αστική κατοικία της Πάτρας 8/3/2022, και το Mosaic ένας χώρος που από κατασκευής είναι το «μέσα και έξω» στην πλατεία Μαρκάτο (παλιά αγορά της πόλης το 1699 οι Ενετοί, κύριοι τότε της Πάτρας, έκτισαν στην περιοχή τη δημοτική αγορά της πόλης) στις 09/3/2022.

Βιβλιογραφικές αναφορές

Αβέρωφ- Aisenstein, M. (2005) Σώμα και ψυχή μια αδιάσπαστη ενότητα, 6ο Διεθνές Ψυχαναλυτικό Συμπόσιο Δελφών. Ψυχανάλυση και το σώμα του Ανθρώπου πέρα από τον σωματοψυχικό δυισμό. Δελτίο της Ψυχαναλυτικής Εταιρίας τ. 17 27-31 Οκτωβρίου 2004.

Cooper Albright, A. (2011) Situated Dancing: Notes from Three Decades in Contact with Phenomenology, *Dance Research Journal*, Vol. 43, No. 2 (Winter 2011), pp. 7-18 Published by: Congress on Research in Dance.

Lefebvre H. (1977) Δικαίωμα στην πόλη: χώρος και πολιτική, εκδόσεις Παπαζήση

Lefebvre H. (1976) Μαρξισμός και πόλη, εκδόσεις Οδυσσέας

Martin, J. (1928) The Dance: A Need of Trained Audiences, *The New York Times*, November 11, <http://www.proquest.com>

Massey, D. (2005) *For Space*, London: Sage

Merleau -Ponty, M. (1991) *Το μάτι και το πνεύμα*. μτφρ. Μουρίκη. Α., εκδ. Νεφέλη, Αθήνα.

Merleau-Ponty, M. (2005) *Phenomenology of Perception*, trans. by Colin Smith, Routledge Classics, Taylor and Francis e-Library.

Merleau-Ponty, M. (2016). *Φαινομενολογία της Αντίληψης*, μτφρ. Καψαμπέλη, Κ., εκδ. Νήσος, Αθήνα.

Ρηγοπούλου, Π. (2003) Το σώμα: Ικεσία και Απειλή, εκδ. Πλέθρον, Αθήνα.

Sennett, R. (1999) Η τυραννία της οικειότητας ο δημόσιος και ο ιδιωτικός χώρος στο δυτικό πολιτισμό, εκδόσεις Νεφέλη

